

μέχρι τῆς τελευταίας αὐτοῦ σελίδος εἶνε πλημμελέστατον 1).

Τὰ παντοῖα μεθοδικὰ καὶ λεκτικὰ ἀμαρτήματα ἢ χρήσις τουτέστιν ἀπομεμονωμένων στοιχείων τοῦ ἀλφαβήτου καὶ συλλαβῶν, φωνῶν τινῶν ἀσῆμων καὶ ἀλόγων, δι' ὧν μόνον τὰ κτήνη πρὸς ἄλληλα συνεννοοῦνται 2), ἢ ἀπειρόκαλος καὶ ἀπάνθρωπος κατάχρη-

γείου (Προκλήρ. Α. 2, α') ἐζήτησεν « Ἀλφαβητάριον διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς κατωτάτης τάξεως τῶν σχολείων τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως » καὶ ὄχι « Ἀλφαβητάριον τῆς πρώτης τάξεως τοῦ δημοτικοῦ σχολείου », ὡς ἐπιγράφεται τὸ βραβευθέν. Ἐνταῦθα δυοῖν θάτερον ἢ εἶνε τὸ βιβλίον οὐχὶ τὸ αἰτηθέν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, ἐπομένως παρανόμως ἐγένετο δεκτὸν εἰς τὸν διαγωνισμόν καὶ ἔτι παρανομώτερον ἐβραβεύθη, ἢ διατελεῖ ἐν ἀγνοίᾳ ὁ ἐπιγράψας αὐτὸ τῆς διαφορᾶς τῶν ὄρων « στοιχειώδης ἐκπαίδευσις » καὶ « δημοτικὸν σχολεῖον ». Ἄγνοεῖ τουτέστιν ὅτι « στοιχειώδης ἐκπαίδευσις » εἶνε γένος, ὡς εἶδος περιλαμβάνουσα τὰ γραμματοσχολεῖα, τὰ γραμματεῖα καὶ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, τὸ δὲ « δημοτικὸν σχολεῖον » εἶνε ἐν μόνον τῶν τριῶν εἰδῶν τῶν σχολείων τῶν περιλαμβανομένων ἐν τῷ γένει τῆς « στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ». Κατὰ ταῦτα τὸ βιβλίον τοῦτο τὸ βραβευθέν πλημμελέστατα ἐπιγεγραμμένον οὐδαμῶς εἶνε ὑποχρεωτικὸν διὰ τὰ γραμματοσχολεῖα καὶ τὰ γραμματεῖα.

1) Ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτοῦ σελίδι, τῇ 128, περιέχονται προβλήματα τῆς ἀριθμητικῆς καὶ ὁ Πυθαγόρειος πίναξ. Οὐδεμία ἀνάγκη νὰ εἶνέ τις παιδαγωγός, ἀρκεῖ νὰ ἔχη τὸν κοινὸν νοῦν, καὶ πάραυτα δύναται νὰ κατανοήσῃ ὅτι πρὸς τὴν ἔννοιαν καὶ τὸν προορισμὸν τοῦ Ἀλφαβηταρίου οὐδὲν κοινὸν ἔχουσι τὰ ἀριθμητικὰ προβλήματα καὶ ὁ Πυθαγόρειος πίναξ. Ὑπῆρχε καιρὸς καθ' ὃν ἀσαφῆ ἦσαν τὰ κατὰ τὰ Ἀλφαβητάρια. Ἄλλ' ἀγῶνες ὑπερτριακοσιετεῖς κατῶρθωσαν σαφῶς νὰ καθορίσωσι τὴν τε ὕλην τὴν διδακτικὴν καὶ τὴν οἰκονομίαν αὐτῆς, συνωδὰ τῇ λογικῇ καὶ ταῖς ἀπαιτήσεσι τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀμαθείας, ἔνεκα τῆς κενότητος τῶν φρενῶν τῶν Ἀλφαβηταριογράφων καὶ τῆς ἀπορίας ὕλης διδακτικῆς δαψιλοῦς καὶ εὐστόχου, χάριν τῆς πληρώσεως τῶν κενῶν, κατελαμβάνετο ὁ χῶρος διὰ πλήθους στοιχείων τοῦ ἀλφαβήτου ἀπομεμονωμένων, διὰ σμήνους συλλαβῶν ἀσῆμων καὶ ἀλόγων, διὰ πνιγηρῶν ἐπαναλήψεων τῶν αὐτῶν στοιχείων, τῶν αὐτῶν συλλαβῶν, τῶν αὐτῶν λέξεων, τῶν αὐτῶν φράσεων, ἐλαμβάνετο ἢ ὕλη ἐκ τοῦ μαγειρείου, ἐκ τοῦ ἐστιατορίου, ἐκ τῆς ἀγορᾶς, ἐκ τῶν ἐπίπλων τοῦ σχολείου, ἐκ τοῦ μαθήματος τοῦ θρησκευτικοῦ, ἐκ τῆς γεωγραφίας, ἐκ τῆς ἀριθμητικῆς, ἐκ τῆς καλλιγραφίας, ἀνεκυκλῶντο πάντα ταῦτα εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν, ἐρρίπτοντο εἴτα εἰς τινὰς σελίδας, ἐτιτλοφοροῦντο διὰ τῶν σεμνοτέρων ὀνομάτων καὶ οὕτως ἔχοντα ἐδίδοντο εἰς τὰς χεῖρας τῶν μαθητῶν ὡς Ἀλφαβητάρια (Πρὸβλ. Kehr, Fechner, Reip εἰς τὰς οἰκείας μονογραφίας). Πάντα ταῦτα τὰ πλημμελήματα αἰῶνων τριῶν καὶ ἔτι πρὸς ἐνώσας ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὁ εὐπαιδευτος κ. Μιλτιάδης Βρατσᾶνος καὶ παρουσιάσας ταῦτα ὡς « Μεθοδικὸν Ἀλφαβητάριον », ἐνώπιον κριτῶν, ἐπίσης ὡς αὐτὸς εὐπαιδευτῶν, ἠξιώθη τῆς ὑψίστης τιμῆς νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον τὸ ἔθνος αὐτοῦ εὐρισκόμενον σήμερον ἐκεῖ, ἔνθα πρὸ τριῶν αἰῶνων εὐρίσκοντο τὰ λοιπὰ ἔθνη, καὶ νὰ γείνη τυμβωρύχος ἐκτρωμάτων σχολικῶν ἀπὸ πλείστων ἤδη ἐτῶν εἰς τὰ ἀνήλια βάθη τοῦ παρεληλυθότος χρόνου ἐμδευθισμένων.

2) Ἀριστοτέλης, Ποιητικ. 1456, 6, 34 : Συλλαβὴ δὲ ἐστὶ φωνὴ ἄσημος ἐξ ἀφώνου καὶ φωνήεντος ἢ πλείονων ἀφώνων καὶ φωνῆν ἔχοντος. Πλάτων, Θεαίτητος 205 E : Εἰ δὲ γε ἐν τε καὶ ἀμερές, ὁμοίως μὲν συλλαβὴ, ὡσαύτως δὲ στοιχεῖον ἄλογόν τε καὶ

χρησις αὐτῶν 1), ἢ ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ μαθήματι ἀνάμιξις ἑτερογενῶν καὶ ἑτεροειδῶν συλλαβῶν 2), ἢ ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ μαθήματι

ἄγνωστον. — Πλάτων Πολιτ. 396 Α. καὶ Β. 397 Α : Ποιητέον δ' οὐδέν τούτων οὐδέ μιμητέον ἔππων χρεμετισμούς, ταύρων μυκηθμούς, ποταμῶν ψόφους, θαλάσσης κτύπους, προβάτων καὶ κυνῶν καὶ ὀρνέων φθόγγους. — Lotze, Mikrokosmos, ἔκδ. 2, τόμ. 2, σελ. 223 καὶ 224, ἔνθα αἱ φωναὶ τῶν κυνῶν, τῶν γαλῶν, τῶν ἀγελάδων καὶ τῶν προβάτων (r ch f n). — Fechner, Der erste Leseunterricht, 1878, σελ. 116 : « Εὐνόητον ὅτι πρέπει τοιαῦται μόνον λέξεις νὰ πλάττωνται καὶ νὰ ἀναγινώσκωνται, αἵτινες σημασίαν τινὰ ἔχουσιν (ὄνομα δὲ ἐστὶ φωνῆ συνθετῆ σημαντικῆ. Ἀριστοτέλης, ἔνθ. ἄνωτ.). Πρέπει τις νὰ φείδῃται τῶν μικρῶν παιδίων καὶ νὰ μὴ παρέχῃ αὐτοῖς ἀλόγους καὶ ἀσήμους συλλαβὰς. Εἶνε ἀπαρηγόρητον νὰ παρατηρῆ τις ὅτι μεθ' ὅλον τὸν ὑπερεκατονταετῆ ἀγῶνα τὸ πάμμωρον τοῦτο τῆς Διδακτικῆς πλημμέλημα, οἱ συλλαβικοὶ ὕλαγμοὶ (Silbengebell), ἐνιαχοῦ ἀντηχοῦσιν εἰσέτι ».

1) Στοιχεῖα τοῦ Ἀλφαβήτου ἀπομεμονωμένα πάμπολλα, περὶ τὰ ἑξακόσια. — Συλλαβαὶ δὲ καθ' ἑαυτὰς ὑφιστάμεναι 902, ἱκαναὶ ἀναντιλέκτως οὐ μόνον τὴν διάνοιαν τρυφερῶν παιδαρίων νὰ παρασαλεύσωσιν, ἀλλὰ καὶ τὸν νοῦν τῶν ἠνδρωμένων νὰ διαστρέψωσιν. Ἀναγνώσατε ὡς τὰ παιδάκια μεγαλοφώνως καὶ δὴ 500 - 600 φορές τὰ ἐν βραβευθέντι Ἀλφαβηταρίῳ ταῦτα : α α α α (σελ. 7), ρ ρ ρ ρ (σελ. 9), γ γ γ γ (σελ. 13) κτλ. κτλ. καὶ 902 φορές τοιαῦτά τινα ζ - α ζα α - ζ αζ ζ - ι ζι κτλ. (σελ. 30), ρ - ωξ ρώξ (σελ. 31), χ - η χη ν - α να χη - να, ἦ χῆνα. χυρ χωρ χερ εχ (σελ. 33), α - ι - ξ α - ι αι αι - ξ αἶξ ἦ αἶξ (σελ. 38), α - υ τι α - υ αυ, τι, αὐτὶ τὸ αὐτὶ. (σελ. 45), γ - χν γχν μ - βρ μβρ μ - πρ μπρ ν - δρ νδρ ν - τρ ντρ κτλ. κτλ. Ἀναγνώσατε, λέγω, μεγαλοφώνως, ὡς εἶνε καταδεδικασμένα τὰ κακοδαίμονα τρυφερὰ τέκνα ἡμῶν νὰ ἀναγινώσκωσι τὰς 1400 φορές ἐπαναλαμβανόμενας ταύτας ξηρὰς συλλαβὰς καὶ τὰ ἐπαναλαμβανόμενα ταῦτα ξηρὰ στοιχεῖα τοῦ ἀλφαβήτου καὶ εἶπατε ἂν κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναγνώσεως τούτων διαφέρετε τῶν χρεμετιζόντων ἔππων καὶ μυκωμένων ταύρων καὶ βληχωμένων προβάτων καὶ ὕλακτούντων κυνῶν τοῦ Πλάτωνος, καὶ εἶπατε ἐν τῇ ἀποκτηνώσει ὑμῶν ταύτη σταλαγμὸν ἀνθρωπίνου νοῦ τηροῦντες ἂν διαφέρουσιν αἱ ἀναρθροὶ καὶ ἀγράμματοι βραβευθεῖσαι αὐταὶ φωναὶ τῶν τοῦ Πορφυρίου » βαρβάρων καὶ κυνικῶν καὶ βοϊκῶν φωνῶν » (περὶ ἀποχ. ἐμφ. 33) ἢ τῆς τοῦ Αἰλιανοῦ « ζωϊκῆς πολυφθογγίας, βρυχηθμῶν, μυκηθμῶν, χρεμετισμῶν, ὀγκηθμῶν, βληχηθμῶν, μυκασμῶν, ὠρυγμῶν, ὕλαγμῶν, ἀρραγμῶν, κλαγγῶν, ροίζων, κριγμῶν, τραυλισμῶν » (περὶ ζ. 5, 51), τῶν τοῦ Lotze « φωνῶν τῶν κυνῶν καὶ γαλῶν καὶ ἀγελάδων καὶ προβάτων » (ἐνθ. ἄν.), καὶ μετὰ ταῦτα κρίνατε ἂν ἔχη ἢ δὲν ἔχη δίκαιον ὁ Fechner (ἐνθ. ἄν.) καλῶν τὰς τοιαύτας θηρομιγεῖς φωνὰς *Silbengebell*, καὶ ὁ Graser (Kehr, Geschichte der Methodik, 1879, τόμ. 2, σελ. 398, περὶ τὰ μέσα) ἐν μεγίστῃ ἀγανακτήσει βοῶν : « Ἰλιγγος καταλαμβάνει ἀκόμη καὶ τοὺς ἠνδρωμένους, καὶ ἀλλοφρονεῖ καὶ ὁ στερεώτατον τὸν νοῦν ἔχων ἀνὴρ, ἐὰν καὶ ἐπὶ ὀλίγα μόνον λεπτὰ τῆς ὥρας δύο ἢ τριῶν σελίδων τὰ γλωσσικὰ ταῦτα ἐκτραύματα ἐπισκοπεῖ· τέλεον δὲ σαλεύεται ὁ ἐγκέφαλος αὐτοῦ καὶ ἐξίσταται τῶν φρενῶν, ὅταν μεγαλοφώνως ἀναγινώσκῃ ταῦτα. Τὰ δὲ δυστυχῆ νεαρὰ τέκνα ἡμῶν, ἅτινα ἐπὶ ἐβδομάδας ὄλας 6, 8, 12 σελίδας μὲ τὰς ἀνάρθρους ταύτας βλακειὰς βασανίζονται, πρὸς ἃς αἱ ὠρυγαὶ τῶν θηρίων παραβαλλόμεναι εἶνε γλώσσα τῶν θεῶν, τί γίνονται ; ».

2) Π. χ. ἐν τῷ α' μαθήματι, σελ. 4, δύο γένη συλλαβῶν ἐπὶ τὸ αὐτό : α - ν ἢ ν - α

παράκαιρος ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀνάμιξις λέξεων ποικιλλουσῶν κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν συλλαβῶν 1), ἢ περὶ τὴν ἀνάλυσιν αὐτῶν ἀλογία εἰκαιότης καὶ κακοτεχνία 2), ἢ κατὰ τὴν κατάταξιν αὐτῶν ἀλογία καὶ ἀμεθοδία 3), αἱ παραλήψεις οὐσιωδεστάτων καὶ παμπόλλων ἀναγνωστικῶν στοιχείων 4), αἱ ὑπέρφυχοι καὶ πνιγηραὶ ἐπαναλή-

νι». Ἐν τῷ ε' μαθήματι, σελ. 9, τρία γένη συλλαβῶν ἐπὶ τὸ αὐτό: «τ-υ τυ υ-τ υτ ρ-ος ρος» κτλ. κτλ.

1) Π. χ. εὐθὺς ἐν τῷ β' μαθήματι, σελ. 5, δισύλλαβοι καὶ τρισύλλαβοι λέξεις ἐπὶ τὸ αὐτό: «νινὶ ὑνὶ ὑρίον». Ἐν τῷ γ' μαθήματι, σελ. 14, δισύλλαβοι, τρισύλλαβοι καὶ τετρασύλλαβοι λέξεις ἐπὶ τὸ αὐτό: «θύρα, πιθάρι, παραθύρι». Ἐν τῷ κγ' μαθήματι, σελ. 30, δισύλλαβοι, τρισύλλαβοι, τετρασύλλαβοι καὶ πεντασύλλαβοι λέξεις ἐπὶ τὸ αὐτό: «Ζῶα, δίποδα, ζιζάνια, ἐξεμάτισα» κτλ. κτλ.

2) Π. χ. ἐν σελ. 11 ἀναλύεται ἡ συλλαβὴ πυ. π-υ καὶ μετὰ δύο σειρὰς ἀναλύεται καὶ πάλιν π-υ. Ἐν σελ. 19 ἀναλύεται ἡ συλλαβὴ ρα ρ-α, ἀφοῦ πρότερον δις μὲν ὑπέστη τὴν δοκιμασίαν ταύτην ἐν σελ. 12 καὶ 17, δεκακαιεννεάκις δὲ πρό τούτου ἐπανελήφθη ἐν διαφόροις λέξεσιν· ἐν τῇ λέξει θύρα (σελ. 14) ἑξάκις, ἐν τῇ λέξει παραθύρι (σελ. 14) ἄπαξ, ἔτι κατεγράφη ἐν ταῖς λέξεσι κυνάρα καὶ κόρακας (σελ. 15), ἐν ταῖς λέξεσι ράπαγον, παραθύρι, κυνάρα, κόρακας (σελ. 16), ἐν τῇ λέξει λύρα ἐπανελήφθη (σελ. 17) πεντάκις καὶ ἐγράφη ἐν τῇ φράσει ἡ καθαρὰ γαλῆ (σελ. 18) κτλ. κτλ.— Περαιτέρω ἐν σελ. 7 παρατάσσονται ἄνευ ἀναλύσεως αἱ λέξεις σὸς ὄνος κτλ. καὶ γίνεται ἀνάλυσις τοιούτων συλλαβῶν μετὰ δύο σελίδας, ἐν τῇ σελ. 9: ρ-ος ρος τ-ον τον.— Ἐτι περαιτέρω ἐν σελ. 11 ἀναλύονται αἱ συλλαβαὶ ριπ πιρ, πορ, ὧν οὐδεμίαν χρῆσις γίνεται καὶ δὲν ἀναλύεται ἡ συλλαβὴ πικ ἧς χρῆσις γίνεται π. χ. ἐν τῇ λέξει ριπίς κτλ. κτλ.

3) Π. χ. ἐν σελ. 41 αἱ λέξεις αἱ περιέχουσαι τὴν δίφθογγον ου εἶνε 18· τούτων πρῶται πασῶν ἔρχονται αἱ δυσκολώταται βοῦς τοῦς ποῦς καὶ τελευταία ἡ εὐκολωτάτη πασῶν ποῦ. Ἐν σελίδ. 6 καταγράφονται αἱ δύσκολοι λέξεις σῦς σὸς ὄνος καὶ ἐν σελίδ. 13, μετὰ 7 σελίδας δηλ. αἱ εὐκολοὶ λέξεις γάτα πανὶ καὶ μετὰ σελίδ. 26 (σελ. 32) ἡ λέξις χέρι. Ἐν σελίδ. 6 ἀναλύεται ἡ δύσκολος συλλαβὴ συς καὶ μετὰ 6 σελίδ. (σελ. 12) ἡ εὐκολος συλλαβὴ πα. Ἐν σελίδ. 64 προηγείται ἡ ἀνάλυσις τῆς δυσκολωτάτης τῶν λέξεων σπλάγχνον καὶ ἐπεταὶ ἡ ἀνάλυσις τῆς πολὺ ταύτης εὐκολωτέρας λέξεως δένδρον. Ἐν σελ. 60 προηγούνται αἱ δύσκολοι λέξεις σκληρὸς σπλὴν σφραγις καὶ μετὰ μίαν σελίδ. (σελ. 61) αἱ εὐκολώτεραι τούτων βιβλίον ἔβρεξεν. Ἐν σελ. 56 φέρεται «οἱ ἄτακτοι μαθηταί» καὶ μετὰ δύο σελίδας διδάσκεται τὸ κτ. Ἐν σελ. 55 φέρεται «τῆς μητρός» καὶ μετὰ 4 σελ. διδάσκεται τὸ τρ (σελ. 59). Ἐν σελ. 55 φέρεται πλοῖον καὶ μετὰ 3 σελ. (σελ. 58) διδάσκεται τὸ πλ. κτλ. κτλ.

4) Λείπουσιν ἐκ τῆς σελίδ. 54, ἔνθα διδάσκονται «δύο σύμφωνα ἐν μέσῳ λέξεων χωριζόμενα ἐν τῷ συλλαβισμῷ» ἕξ εἶδη, τάδε: λκ λτ μψ νδ ρσ. Λείπουσιν ἐκ τῶν σελίδ. 57 καὶ 61, ἔνθα τὸ 6 γένος τῶν συλλαβῶν, διδάσκεται, ὃ ἐστὶν αἱ συλλαβαὶ αἱ ἀρχόμεναι ἐκ δύο συμφώνων συνεκφωνουμένων, εἶδη δέκα καὶ τρία, τὰ ἐξῆς: δν θλ κν κμ σμ τλ τμ φλ χθ γμ θμ τν χμ. Λείπουσιν ἐκ τῶν σελ. 60 καὶ 63, ἔνθα τὸ 7ον γένος τῶν συλλαβῶν διδάσκεται, ὃ ἐστὶν αἱ συλλαβαὶ αἱ ἀρχόμεναι ἐκ τριῶν συμφώνων συνεκφωνουμένων, εἶδη τρία τὰ ἐξῆς: σθμ σχν σχρ. Λείπουσιν ἐκ τῆς σελ. 64, ἔνθα ὁ βραβευθεὶς Ἀλφαθηταριογράφος διδάσκει «τρία σύμφωνα ἐν μέσῳ λέξεων χωριζόμενα ἐν

ψεις 1), τὸ ἀσύμφυλον τῶν πρὸς ἄσκησιν προκειμένων πρὸς τὸ ἐν οἷς καὶ δι' ὧν ἡ ἄσκησις ἐπιδιώκεται 2), ἡ ἔλλειψις πάσης ἀναλογίας 3), ἡ χρῆσις λέξεων ἀνυπάρκτων, γλωσσηματικῶν καὶ ἀπηρχαιωμένων 4), ἡ ἀπηχῆς καὶ ἀπφδὸν μελωδοῦσα ἀνυπέβλητος καὶ ἀπάνθρωπος λεκτικὴ δυσαρμονία 5), τὰ κύρια ὀνόματα πόλεων, ἀνθρώπων κτλ. ἐντε-

τῶ συλλαβισμῶ (!) εἶδη δύο τάδε: ρκτ. μπτ. Οὕτω δὲ κατορθοῦται πλήθους παμμεγίστου λέξεων τὴν ἀνάγνωσιν οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἀλφαθηταρίου τούτου νὰ μὴ μάθωσι· πασῶν δηλ. τῶν λέξεων τῶν ὁμοειδῶν ταύταις: χαλκός Ἀλκιβιάδης, ψάλτης ἐφαλτήριον, γαμφός κομφός, ἔνδυμα ἔνδεκα, βάρδαρος μάρμαρον, μυρσίνη ἄρσεν, θλίβομαι ἀθλητής, κνήμη τέκνον, λιχμῶ ἄκμων, σμήνος κόσμος, τλήμων ἄτλας, τμήμα ἀτμός, φλύαρος τυφλός, χθῆς ἰχθύς, τάγμα πρᾶγμα, ἀριθμός βαθμός, φάτνη φάτνωμα, αἰχμὴ αἰχμηρός, ἄσθμα ἀσθμαίνω, ἰσχνός κάτισχνος, αἰσχνός αἰσχροτής, ἄρκτος ἀρκτικός, πέμπτος ἄμεμπτος.

1) Στοιχεῖα τοῦ ἀλφαθητοῦ ἀπομεμονωμένα, συλλαβαὶ ἄσημοι καὶ ἄλογοι, λέξεις ἀπομεμονωμένα, φράσεις καὶ προτάσεις αἱ αὐταί, εὔρηται μέχρι πνιγμονῆς ἐπαναλαμβανόμεναι. Οὕτω π. χ. τὸ στοιχεῖον γ ἀπομεμονωμένον εὔρηται ἐν τῇ σελίδι 13, ἐνθα διδάσκεται, 17 φοράς ἐπαναλαμβανόμενον: γ γ γ γ γ καὶ οὕτω καθεξῆς· ἡ ἄλογος καὶ ἄσημος φωνή γε εὔρηται ἀπὸ τῆς 3 - 5 σελίδος 26 φοράς κτλ. κτλ. Ἡ λέξις ὑνί ἐν τρισὶ σελίσιν (3 - 5) φέρεται 26 φοράς: ὑνί, ὑνί, ὑνί κτλ. κτλ. Ἐν σελ. 10 ἐπαναλαμβάνονται πᾶσαι αἱ πρὸ αὐτῆς λέξεις: ρινί ὑνί ὑνίον κτλ. Ἐν σελ. 16 γίνεται τὸ αὐτό: Τὰ ρινία τὰ ὑνία νάνι κτλ. προστιθεμένων καὶ τῶν πρὸ αὐτῆς φράσεων καὶ προτάσεων: ὁ κακὸς κόρακας, ὁ γάτος ἀγαπᾷ τὸν τυρόν. Ἐν σελίδι 22 γίνεται τὸ αὐτό ὡς πρὸς τὰς λέξεις καὶ ἐν σελ. 23 τὸ αὐτό ὡς πρὸς τὰς φράσεις καὶ προτάσεις. Τὰ αὐτὰ γίνονται καὶ ἐν σελ. 34, 37, 50 κτλ. Καὶ οὕτω κατωρθώθη τέλος, πρὸς δόξαν τῆς Ἑλληνικῆς εὐπαιδευσίας καὶ τῆς κριτικῆς ὀξυδερχείας, ὅ,τι μέχρι τοῦδε ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Μεθοδικῆς δὲν εἶχε κατορθωθῆ· νὰ γραφῶσιν ἐν ὑπερπεντήκοντα σελίσιν Ἀλφαθηταρίου καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖς κεφαλαίοις τοῖς ἐπιγραφομένοις «Λέξεις καὶ φράσεις» ἀνθρώπινοι μὲν φωναί, ὅ ἐστι λέξεις διάφοροι 410, θηρομιγεῖς δὲ ὠρυγαί, ὅ ἐστι στοιχεῖα τοῦ ἀλφαθητοῦ ἀπομεμονωμένα καὶ συλλαβαὶ ἄσημοι καὶ ἄλογοι ὑπερτριπλάσιαι· $902 + 500 = 1402$!

2) Π. χ. ἐν σελ. 58 πρόκειται νὰ γείνη ἡ ἄσκησις τοῦ πν. Γίνεται δ' αὕτη ὡς ἔπεται: π - ν πν πν - ο πνο η πνο η ἢ πνοή . . ὁ νότος εἶνε θερμός !! κτλ. κτλ.

3) Ἐναρθρα ἐν τῇ αὐτῇ συστοιχίᾳ μετ' ἀνάρθρων π. χ. σελ. 13 «ὁ γάτος, γάτα, γαρίς, παρίς, τὸ παρὶ κτλ. κτλ. Σελ. 49 τ - ἦ τ - ι μ - ἦ καὶ πάλιν τ - ω ν α ω μὴ τονιζόμενα.

4) Π. χ. ἡ ἔδδιξ, ὁ κάδδιχος κτλ. (ἴδ. ἐκθεσ. σελ. 10, 6 περὶ τὸ μέσον). Τούτων ἡ λέξις ἔδδιξ δὲν εὑρίσκεται οὔτε εἰς τοῦ Βυζαντίου τὸ ἑλλην. λεξικόν οὔτε εἰς τοῦ Pape οὔτε εἰς τοῦ Passow οὔτε εἰς τὸν Θεσαυρὸν τοῦ Ἑρρίκου Στεφάνου οὔτε εἰς τοῦ κ. Κουμανούδη τὴν Συναγωγὴν τῶν ἀθησαυρίστων λέξεων. — Ἡ λέξις κάδδιχος δὲν εὑρίσκεται εἰς τοῦ Ἑρρίκου Στεφάνου τὸν Θεσαυρὸν, εὑρίσκεται δὲ ἐν τοῖς λοιποῖς λεξικοῖς καὶ σημειοῦται ὡς λέξις ἰδιάζουσα τοῖς ἀρχαίοις Λάκωσι, σημαίνουσα μέτρον τι διὰ τὰ γεννήματα χωροῦν 4 χοίνικας. Ταῦτα δὲ διὰ παιδάρια ἐξαετῆ ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὰ 1895 μετὰ Χριστὸν ζῶντα !

5) Ἐν τῷ αὐτῷ μαθήματι, π. χ. ἐν τῷ η', σελ. 12, ἐπὶ τὸ αὐτό: α ἄπιον πατᾶτα

λῶς πόρρω τῆς παιδικῆς σφαίρας κείμενα 1), τὸ ἑτερόμορφον τῶν αὐ-
τῶν ὀνομάτων 2), αἱ ἐκ συστήματος ἀνορθογραφίαι 3), αἱ ἐξ ἀταλαι-
πωρίας ἀνορθογραφίαι 4), ἡ χυδαιοφωνία 5), τὰ ἀνελλήνιστα 6), καὶ
τὰ τούτοις παρόμοια μεθοδικὰ καὶ γλωσσικὰ ἀμαρτήματα, πρὸς δὲ τὸ
ἄτερπές καὶ στυγνὸν τῶν πραγμάτων, τὰ διημαρτημένα, τὰ πεπα-
τημένα καὶ πεπλυμένα καὶ μυριόλεκτα, τὰ φορτικά καὶ συρφετώδη
καὶ ἀγοραῖα, τὰ ληρώδη καὶ γραώδη καὶ μεираκιώδη, τὰ ἀγενῆ καὶ
χαμαιτυπῆ καὶ ὑπόκενα, τὰ ψυχρὰ καὶ ξηρὰ καὶ ἀδιανόητα, τὰ ρυ-
παρὰ καὶ μισητὰ καὶ μιαρὰ καὶ εἰδεχθῆ καὶ δυσανάσχετα, ἡ πτω-
χεῖα εἰς αἰσθήματα καὶ ἐννοίας, ἡ ἀγροῖκος παχύνοια καὶ ἀμβλύνοια,
ἡ νοσηρὰ φλυαρία, ἡ καπηλικὴ χυδαιοφροσύνη, ἡ ἠθικὴ ἀνικανότης,
ἡ πνευματικὴ κενότης καὶ τὰ τούτοις παρόμοια τῆς ἀνθρωπίνης δια-
νοίας καὶ τοῦ ἀνθρωπικοῦ ἦθους νοσήματα ἐλέγχουσι μὲν τὸ βρα-
βευθὲν τοῦτο Ἀλφαθητάριον τοῦ κ. Μιλτ. Βρατσάνου ὡς τὸ χεῖρι-
στον πάντων τῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου παρ'
ἡμῖν ἀναφανέντων καὶ ὡς τὸ ἀχρειέστατον πάντων τῶν καθ' ὅλην
τὴν ἱστορίαν τῆς Μεθοδικῆς προκυψάντων, καθιστῶσι δὲ αὐτὸ ὄργα-
νον τελειότατον καὶ ἐπιτηδειότατον ἀπομωρώσεως, ἀναισθησίας, καὶ
ἀνδραποδωδίας τῶν τε διδασκάλων τῶν διδασκόντων τοῦτο, καὶ τῶν
μικρῶν Ἑλληνοπαίδων τῶν διδασκομένων αὐτό, καὶ ἐγκολάπτουσιν εἰς
τὸ μέτωπον τοῦ ἐν τῷ μέσῳ πεπολιτισμένων λαῶν διαβιοῦντος ἔθνους
ἡμῶν στίγμα βαθύ δημοσίας ἀπαιδευσίας, ἀπειροκαλίας καὶ χυδαιο-
φροσύνης 7).

νάρι ὁ γὰρ τὸ ράπανον τὰ ἴα τὰ ποτὰ τὰ σῖτα σανίς τὸ σιτάρι» (!!) κτλ. κτλ.
Ἐν τῷ αὐτῷ τμήματι τοῦ αὐτοῦ βιβλίου: γδοῦπος, πλῆκτρον ρόκτρον ὑσπληξ
ἀμβροσία χοῦς ὄδοις κἀρα ἔρια μῖτος κέρας ρίπλις πυρός ἀύχην χιτῶν ἄρουρα
ἴς σῦς ρὰξ ρώξ . . . καὶ ψωμᾶς ἀλογόμνια ζωνάρι βαρέλι λάδι φασόλι
πανὶ πιθάρι καρότο κόρακας κότα χῆνα βῶδι στραβός φῶλι ὑνὶ νινὶ χοῖρος
μουγκρίζωρ.

1) Οἶον· Ἰδὴ Τάρας Ζέα Ὀλλίανος Πάρις Ἡρα κτλ. κτλ.

2) Π. χ. ἐν τῷ αὐτῷ μαθήματι: ψαλλίς ψαλίδι, ὑνὶ ὑνιον, ὁ πίθος τὸ πιθάρι, ὁ
λέμβος ἢ λέμβος (σ. 55. 56).

3) Οἶον σελ. 13 «ὁ γάτος ἀγαπᾷ τὸν τυρόν», σελ. 43 πετᾶ, σελ. 45 φουσᾶ, κτλ.
Τὰ ἀρχικὰ γράμματα πασῶν τῶν περιόδων ἀπὸ σελ. 13 - 65 μικρὰ ἀντὶ κεφαλαίων.

4) Ροξάνη Ὀροπός ποῦς τρύπα σύκον φακὴ βῶδι κτλ. κτλ.

5) Π. χ. τυρὲ μάτι μύτι ἀντὶ χέρι πόδι ποδιά κτλ. κτλ.

6) Π. χ. σελ. 54 ὁποῖος ἔχει θάρρος, σελ. 49 παρέχουσι ἐπαίνους τῷ ἐπιμε-
λεῖ μαθητῆ, σελ. 22 ροδέα μὲ ρόδα, σελ. 40 ροῖαι μὲ ρόδα κτλ. κτλ.

7) Grenzboten, 1893, ἀριθ. II, σελ. 552: «Ὁ βουλόμενος νὰ καταμάθῃ τὸ δημο-

Ποίου δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἄλλου ἔθνους συγγραφεῖς καὶ κριταί, ποίου ἄλλου ἔθνους ὑπουργοὶ ἠδύναντο νὰ εἶνε τόσο ἀναίσθητοι, τόσο ἄστοργοι, ὅσον οἱ παρασχόντες εἰς τὴν τρυφερὰν νεολαίαν τοῦ ἔθνους ἡμῶν διὰ τοῦ πρώτου αὐτῶν βιβλίου ὡς πνευματικὴν τροφήν ληρήματα γραώδη, ἐρεσχελίας ἀγοραίας, καὶ βδελυρίας ναυτιώδεις, ὡς τὰ τοιαῦτα τοῦ βραβευθέντος Ἀλφαθηταρίου; Ἔχω δύο χέρια καὶ δύο πόδια (σελ. 33) — Εἶθε νὰ γείνω γέρων (43) — ὁ πατήρ εἶνε καλὸς χορευτῆς (47) — ὁ γείτων ἔχει μεγάλη γένεια (43) — μὲ ἐπόνεσεν ὁ ὦμος (56) — ὁ πατήρ μου ἔχει πολλὰ κτήματα (58) — φῶς φανάρι (26) — ῥάψε κόψε· κόψε ῥάψε (29) — χαῖρε ἑταῖρε (39) — χύνε ὕδωρ τῆ αὐλῆ (49) — τῷ κήπῳ φύτευε λαχανικὰ (49) — βάλλω γόμφους εἰς τὴν σανίδα (55) — ἡ ἀλήθεια ἀνήκει τῆ ἀρετῆ (41) — ἅμα ἔπεσεν ἡ ὑσπληξ ἔτρεξαν οἱ δρομεῖς (63) — ἡ κουρὰ τοῦ διακόνου (41) — πέρασαν τὰ φῶτα (30) — ὁ ὄνος ἔφαγε τὰ ἄχυρα (33) — μία κόρη ἠγάπα τὰ μῆλα (20 καὶ 23) — ὁ γάτος ἀγαπᾷ τὸν τυρόν (13) — ἐγὼ ἀγαπῶ τὰ καλὰ φαγητὰ (26) — ἐγὼ ἀγαπῶ τὰ ὠὰ (25) — καὶ πάλιν· ἐγὼ ἀγαπῶ τὰ ὠὰ (35) — ἀγαπῶ πολὺ τὰ ὄριμα ζίζυφα (30) — ἀγαπῶ τὰ ξηρὰ σῦκα (30) — ἀγαπῶ τὰ μαῦρα μοῦρα (53) — ἀγαπῶ τὰ ψητὰ ψάρια (29) καὶ πάλιν: ἀγαπῶ τὰ ψητὰ ψάρια (36) — ἔφαγα γάλλον ψητόν (29) — κοιλίαι αἰγῶν καὶ βοῶν (40) — τὸ πάχος τοῦ χοίρου λέγεται λαρδί (87) — ἡ φέτα, τὸ τουλουμίσιον καὶ τὸ κεφαλίσιον εἶνε διάφορα εἶδη τυρίων (Ἐκθεσ. σ. 10) — ὁ παῖς οὔτος ῥογχαλίζει, ὅταν κοιμᾶται (55) — μὲ τὴν ξύστραν ξυόμεθα (63) — ὁ ὄνος διώκει τὰς μυίας μὲ τὴν οὐρὰν (44) — ἀνδιάζω πολὺ τὰς μυίας (44) — αἱ μυῖαι μολύνουσι τὰ φαγητὰ (44) — ὁ παῖς ὁ ὁποῖος πιάνει τὰς μυίας μὲ τὰς χεῖρας εἶνε ῥυπαρὸς (44) — αἱ φθειρεσ εἶνε βρωμερὰ ζώφια (59) — ἀπὸ τὴν ῥῖνα ἐξέρχεται ἡ μύξα (99) κτλ. κτλ.

Ἔς κόρακας! Ταῦτα δ' ἐστὶ πλεῖν ἢ ναυτιᾶν. Βραβείου ἢ ἐμπτυ-

τικὸν σχολεῖον χώρας τινός, ἃς λάβῃ ἀνά χειρας τὰ ἐν αὐτοῖς χρησιμοποιούμενα ἀναγνωστικὰ βιβλία. Ταῦτα εἶνε εἰς ὑψιστὸν βαθμὸν χαρακτηριστικὰ τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ λαοῦ τῆς χώρας ταύτης κτλ. κτλ. Ἴδε τὰ αὐτὰ καὶ ἐν τῇ ὑποσελιδίῳ σημειώσει τῆς 166 σελίδος τοῦ παιδαγωγικοῦ συγγράμματος τοῦ Rein, Pädagogische Studien, ἔτος 14, τεῦχος τρίτον.

σμων και λακτισμάτων εινε αξιοι οι τοιαυτα δεινωσ αποζοντα δια-
νοητικα κενεβρεια ερευγομενοι μαμμακουθοι; Εινε δε ασυνειδητοτεροι
επι της γης ανθρωποι αλλοι των κριτων των αξιωσαντων βραβευσεως
τοιαυτα εγκεφαλου μυξωδους εκκριματα γλοιωδη; Μονον δε η 120
σελ. του Αλφαβηταριου τουτου — και αν ελειπον δηλ. παντα τα εν
ταις λοιπαις αμαρτηματα — ηδυνατο δικαίως να προκαλέση την χρη-
σιν της αστραγαλωτης μαστιγος κατα των νωτων των Παφλαγόνων
κριτων και του βραβευθεντος μυξίνου αυτων Αλφαβηταριογράφου.

Τινος υομουσίας πρέπει τις να εινε εμπειρορημένος ωστε να κατα-
τήση νυν, μετα υπερτριακοσιετεις αγωνας υπερ της επικρατησεως των
λογικων και των ορθων να γραψη, η ποσον πρέπει να εινε αβελτερος
ο κριτης εκεινος, οστις κρινει νυν, εν φθινοντι 19ω αιωνι, βραβευσεως
αξιον αναγνωστικον βιβλιον, δια παιδας τρυφερους προωρισμενον, εν ω
εινε καταγεγραμμενα και ταδε (σελ. 120):

1) Ασπρη πέτρα ξεξασπρη, κι' απ' τον ηλιο ξεξασπρό-
τερη.

2) Το βράχο, βράχο ανέβαινα κ' έτρωγα βραχόσφακτα.

3) Μια έκκλησιά μολυβωτή, μολυβοκανδυλογλυπτοπε-
λεκητή και ποιός την έμολυβοκανδυλογλυπτοεπελέκησε;
— Ο γυός του μολυβοκανδυλογλυπτοπελεκητου.

4) Ο παπās ο παχύς εφαγε παχειά φακή. — Γιατί, παπα
παχύ, εφαγες παχειά φακή;

5) Μάρπτε, σφίγξ, κλώψ, ζβυχθηδόν.

6) Βέδυ ζάμψ, χθώ πλῆκτρον, σφίγξ.

7) Κναξβί, χθύπτης φλεγμύ δρόψ 1).

1) Τα υπό τους αριθμ. 5 - 7, κακώς τα πλειστα αντιγραφέντα (μάρπτες και όχι
μάρπτε, ζάψ και όχι ζάμψ, χθών και όχι χθώ, φλεγμός και όχι φλεγμύ, δρώψ
και όχι δρόψ) εϋρηνται καταγεγραμμενα παρα Κλήμεντι τῷ Αλεξανδρει (Στρωμα-
τεις, βιβλ. 5, κεφ. 8, εκδ. Potter, σελ. 673-675, εκδ. Παρισ. σελ. 569 - 571, εκδ.
Migne τόμ. 2, σελ. 73, 76, 77, 80). Εινε δε ρήματα Φρυγικά παράξενα και παρα-
κεκομμενα της παλαιας θεολογιας αινιγματωδη και ανερμήνευτα, λόγια παράσημα επι-
φαλλόμενα υπό του λαου εις τας καθαρσίους ευχας των μαντεων καθαιρόντων τας
πόλεις υπό λοιμου, ως μαρτυρει ο Κλήμης λέγων (ενθ. αν.): « Απολλόδωρος δε ο
Κερκυραϊος τους στιχους τουςδε υπό Βράγχου αναφωνηθηηαι του μαντεως λέγει Μιλη-
σίους καθαίροντος από λοιμου. Ο μεν γαρ επιρραίνων τό πληθος δάφνης κλάδοις προ-

Ἡ ἀσυνειδησία τῶν κ. κ. κριτῶν καταφαίνεται προσέτι καὶ ἐκ τῆς ἄλλης πράξεως αὐτῶν, ἐκ τῆς βραβεύσεως τοῦ Ἀναγνωσματαρίου τῆς

κατήρχετο τοῦ ὕμνου ὧδέ πως· Μέλπετε, ὦ παῖδες, Ἐκάεργον καὶ Ἐκαέργαν· ἐπέ-
 φαλλε δὲ ὡς εἶπεν ὁ λεῶς, Βέδου, Ζάψ, Χθών, Πλήκτρον, Σφίγξ, Κναξζβί, Χθύπτῆς,
 Φλεγμός, Δρώψ. Μέμνηται τῆς ἱστορίας καὶ Καλλίμαχος ἐν Ἰάμβοις». — Περὶ τῶν
 αὐτῶν καὶ ὁ Πορφύριος (Πορφυρίου τοῦ φιλοσόφου περὶ τοῦ κνάξ, ζβί κτλ. ἐρμηνεία):
 «Καὶ ἕτερα δὲ πλείστα τοιαῦτα διὰ τῶν κδ' στοιχείων ἀπαρτίζοντα ἴδιον σκοπὸν εὑ-
 ρομεν, οἷον βέδου, ζάψ» κτλ. κτλ. Ἐν γένει δὲ τοὺς τοιοῦτους βατταρισμούς καὶ συρι-
 γμούς καὶ κριγμούς καὶ κλωσμούς καὶ γρυλλισμούς, τοὺς τοιοῦτους ἀσήμους καὶ ἀδιαρ-
 θρώτους σωροὺς τῶν στοιχείων τοῦ ἀλφαβήτου, τὰ τοιαῦτα κακοςύνθετα καὶ δυσεξέ-
 λικτα καὶ δύσφθογγα καὶ κακέμφατα, τὰ τοιαῦτα ἄρρυθμα καὶ δύσηχα ταῖς τῶν γραμ-
 μάτων ἀντιτυπίαῖς τὰς ἀκοᾶς τραχύνοντα στοιχειωτικὰ συνονθηλεύματα οἱ ἀρχαῖοι
 ἐκάλουν ὑπογραμμοὺς παιδικούς, ὑπογραμμοὺς, χαλινοὺς (Κλήμης ἐνθ. ἄνωτ.
 ἐκδ. Potter σελ. 675. ἐκδ. Παρισ. σελ. 571. ἐκδ. Migne τόμ. 2, σελ. 86 A): «Ἄλλὰ
 καὶ τρίτος ὑπογραμμὸς φέρεται παιδικός· μάρπτες» κτλ. (Ἰδ. καὶ Grasberger, Er-
 ziehung und Unterricht in klassischen Alterthum, 1875, Theil II, σελ. 303,
 ὑποσελ. σημ. 1. Richard Bentley, Opuscula philolog. σελ. 492, Epistola ad
 Joann Milium. Wower de Polymathia σελ. 39. Bernardy, Römisch. Litt.
 σημ. 42· Krause, Gymnastik und Agonistik der Hellenen τόμ. 1, σελ. 633·
 Migne ἐν τῇ ὑποσελιδίῳ σημ. τῆς 78 σελίδ. τοῦ 2 τόμου τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐκδόσεως τοῦ
 Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως. τὰ ἐμὰ ἄρθρα Ἀνάγνωσις καὶ Ἀπαγγελία ἐν τῷ
 Ἐγκυκλοπαίδ. λεξικῷ τοῦ Μπάρτ καὶ Χίρστ, ἐνθα καὶ περὶ τῶν χαλινῶν καὶ φωνα-
 σκῶν)· διότι πᾶν ἄλλο βεβαίως εἶνε οἱ κακόστομοι καὶ βαρβαρόστομοι λαρυγγισμοὶ καὶ
 φαρυγγισμοὶ οὔτοι, αἱ θηρομηγεῖς ὠρυγαὶ καὶ οἱ ἀπαίσιοι γρυλλισμοὶ οὔτοι ἢ φρά-
 σεις, ὡς χαιρεῖ τιτλοφορῶν αὐτὰ ὁ χαριτόφωνος ἰστεμμένος Ἀλφαθηταριογράφος
 τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ὁ Bentley (ἐνθ. ἄνωτ.) καλεῖ *ridicula,*
barbara et infacetta verba (γελοῖα, βάρβαρα καὶ ἄκομψα ὀνόματα), ὁ Grasberger
 (ἐνθ. ἄνωτ.) *Wortconglomerat*, καὶ *Kolperige Buchstabenverbindungen* (σωρὸν
 λέξεων καὶ τραχεῖαν ἀντιτυπίαν τῶν γραμμάτων), ὁ δὲ Fechner (ἔ. ἀ. σελ. 116)
abenteuerlichen Silbengebell (τερατώδη συλλαβικὸν ὕλαγμόν), κατὰ τοῦ ὁποίου καὶ
 σφοδρότατα ἀντεπεξέρχεται· διότι ὅπως παρ' ἡμῖν ἐν φθίνοντι 19ῳ αἰῶνι εὐρέθη ἐμ-
 βρόντητος Ἀλφαθηταριογράφος καταγράψας ἐν τῷ Ἀλφαθηταρίῳ αὐτοῦ τὰ τοιαῦτα
 φωνητικὰ ἐκτρώματα, οὕτω καὶ ἐν Γερμανίᾳ, ἀρχομένου τοῦ αἰῶνος τούτου εὐρέθησάν
 τινες, (Christian Henirich Wolke, Erstes Lesebuch, Berlin und Leipzig,
 1820, σελ. 40 - 41) γράψαντες ἐν τοῖς Ἀλφαθηταρίοις αὐτῶν τὰ ἐφάμιλλα τοῖς ἡμε-
 τέροις «βραχόσφακτα ζβυχθηδὸν κναξζβί ζάμψ μολυβοχανδυλογλυπτοπελεκη-
 τοῦ ταῦτα: Bibiblobra, Kiklekrukna, Ksikseksuksa, Chichlenchlanhra, Pfi-
 pfapfropfa, Schlischmoschnusschwa, Spisplospruspla κτλ. κτλ. ἅτινα ἐν σφο-
 δρᾷ καὶ ἀγία ἀγανακτήσει «abenteuerliche Silbengebell» ἀπεκάλεσεν ὁ ἀνθρώπινα
 τὰ νεῦρα καὶ φυσιολογικῶς λειτουργοῦντα τὸν στόμαχον ἔχων ἀγαθὸς Fechner.

Ἄλλ' ἐν Γερμανίᾳ οἱ τοιοῦτοι Ἀλφαθηταριογράφοι στιγματίζονται ὡς τὴν ἀνδρα-
 ποδώδη τρίχα ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν ἔχοντες καὶ παραδίδονται εἰς τὴν κοινὴν καταφρόνη-
 σιν· ἐνταῦθα ὅμως στεφανοῦνται καὶ θησαυρίζουσιν. Διὸ καὶ οἱ τοιούτων στεφάνων ἐφιέ-
 μενοι καὶ τοιούτου πλούτου διψῶντες Ἀλφαθηταριογράφοι, οἱ παρεμφερεῖς πῶς κατὰ
 τὴν εὐμουσίαν καὶ εὐπαιδευσίαν τῷ νῦν ἰστεμμένῳ, δὲν εἶνε ἀσύμφορον κατὰ τοὺς προ-

Δ' τάξεως τοῦ κ. Ἀριστοτέλους Κουρτίδου 1). Τοῦτο ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον καὶ τὴν γλῶσσαν παρὰ τὴν προκήρυξιν τοῦ ὑπουργείου γενόμενον, ὡς ἄνω ἐσημειώθη, καὶ προχειρότατα εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε συγκαττυθὲν οὐ μόνον βραβεύσεως ἄξιον δὲν ἦτο, ἀλλὰ πᾶν τοῦναντίον κατακρίσεως πικροτάτης καὶ στιγματισμοῦ καυστικωτάτου.

Καὶ αὐτοὶ οἱ κ. κ. κριταὶ ἀκόμη, μεθ' ὅλην τὴν μεροληψίαν καὶ ἀσυνειδησίαν αὐτῶν, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀποκρύψωσι μέχρι τέλους καθ' ὅλοκληρίαν τὰ δεινὰ ἐπιστημονικὰ αὐτοῦ ἀμαρτήματα. Καὶ αὐτοὶ εὖρον καιρὸν νὰ ψεξῶσι τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ὡς ἀνελλήνιστον 2) τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ ὡς ἐπιστημονικῶς ψευδὲς καὶ ὡς παιδαγωγι-

σεχεῖς διαγωνισμοὺς νὰ πλουτήσωσι τὸν λογικότητος καὶ εὐαισθησίας καὶ γλαφυρίας μεστὸν τοῦτον πίνακα διὰ τε τῶν παρ' Ὀριγένει (Κατὰ πασῶν αἱρέσεων ἔλεγχος, βιβλ. 5, κεφ. 8.14. 20, ἔκδ. Miller, 1851, σ. 107. 129. 144) «ὑπερόγκων τούτων λόγων τῆς παμποικίλου σοφίας τῆς τῶν Περαιτῶν αἱρέσεως» καὶ τῶν «θαυμασιωτάτων» Σηθειανῶν καὶ «τῶν ἐφευρετῶν κενῆς τέχνης γραμματικῆς» Νασσηνῶν: «Καυλακαῦ σαυλαυσαῦ Σοκλὰν ζησαῦ Οὐωὰθ Οὐὼ Οὐ Αοαὶ Χορζὰρ Νεβρόη Βένα Μίσουρ Ἀστράμψουχος Καρφασημεοχειρ Ἐκκαβάκαρα φάος ρυέντης περσηφικόλα καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων ἀῤῥήτων ἃ μόνις μετὰ πολλοῦ πόνου μουῦνται οἱ ἄφρονες.»—Καὶ διὰ τῶν παρ' Ἀριστοφάνει (Ὀρνίθες 1615, 1628. 1678) εὐστόμων Τριβαλλικῶν βατταρισμῶν ναβαισατρεῦ σαυνάκα βακταρικροῦσα καλὰνι κόραυνα καὶ μεγάλη βασιλιναῦ καὶ διὰ τῶν παρ' αὐτῶν τε (Θεσμοφοριάζουσαι 1007) καὶ τῶ Λουκιανῶ (Ἀλέξανδρος ἢ Ψευδομάντης 57) μεμουσωμένων Σκυθικῶν γρυλλισμῶν: «ξενίγκι κακάσκις ἔκορτο τὴ γέροντο Ἀρταμουξία—Μόρφι ἐβάργουλις εἰς σκιὴν χνέγγικραγκ λείψεις φάος: Ἔστωσαν δὲ βεβαιότατοι περὶ τοῦ στεφάνου, ἀρκεῖ νὰ τύχῃσι κριταὶ μουσοφίλητοι, ὡς οἱ βραβεύσαντες τὰ βραχόσφακτα καὶ τὰ ζβυχθηδὸν καὶ τὰ ζἄμψ καὶ τὰ φλεγμῶ καὶ τὰ κναξζβὶ στόματος ὑπὸ ὑμουσίας ἀπαίσιον γρυλλίζοντος. Ἴνα δὲ μηδὲ κατ' ὄναρ διαφιλονεικήσῃ τὸ γέρας ὁ γράφας τὸ ἐστεμμένον ἐμολυβοκορδυλογλυπτοεπελέκησε, ἅς γράψῃ αὐτὸς τὸ παρ' Ἀριστοφάνει (Σφήκες 505) ὀρθροφοιτοσυκοφαντοδικοταλαιπώρων, τὸ παρ' Ἀθηναίῳ (14, 617ε) τοῦ Πρατίνα ὀλεσισιαλοκάλαμον λαλαβαρυόπα παραμελορυθμοδάταν καὶ τὸ παρ' Ἀριστοφάνει (Ἐκκλησιάζουσαι 1168) ἀνυπέρβλητον κατὰ τὴν χάριν καὶ τὴν γλαφυρίαν τῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνελθουσῶν ἑβδομήκοντα καὶ ἑννέα συλλαβῶν: λοπαδοτεμαχοσελαχογαλεοκρανιολειψανοδριμυποτριμματοσιλφιοπαραομελιτοκατακεχυμενοκιχλεπικοσσυφοφαττοπεριστεραλεκτριονοπτεκεφαλλιοκιγκλοπελειολαγωσοιραιοβαφητραγανοπτερυγων. Τότε ὁ κότινος εἶνε βέβαιος, ὑπερβέβαιος, ἀρκεῖ κριταὶ νὰ εἶνε Ἀργυριάδαι, Ζησίου, Δουκάκαι, Πρωτόδικοι, Σιμόπουλοι καὶ παρόμοια τούτοις ὕεια θηρία ἐν ἀμαθείᾳ μολυνόμενα.

1) Ἀριστοτέλους Π. Κουρτίδου διδάκτορος τῆς φιλοσοφίας Ἑλληνικὸν ἀναγνωσματάριον πρὸς χρῆσιν τῆς Δ' τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων βραβευθὲν ἐν τῷ διαγωνισμῷ τῶν διδακτικῶν βιβλίων κατὰ τὸν ΒΦΛ νόμον, ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς Ἑστίας 1894, σελ. 1 - 191.

2) Ἐκθεσ. σελ. 31 β'. «Παρατιθέμεθα δὲ ἐκ τῶν λεκτικῶν ἀφαλμάτων τάδε... (ἔπονται τινὰ μεθ' ὅ): «Κατόπιν ἀπὸ τὴν ἀνοησίαν» ἢ φράσις ἀνελλήνιστος...»

κῶς πλημμελές καὶ τὴν οἰκονομίαν τῆς διδακτικῆς ὕλης ὡς μεθοδικῶς ἐσφαλμένην 1). Ἀλλὰ τὰ συστατικὰ παντὸς διδακτικοῦ βιβλίου, καὶ μάλιστα ἀναγνωστικοῦ ταῦτα εἶνε· ἡ γλῶσσα, ἡ ὕλη ἢ διδακτικὴ καὶ ἡ οἰκονομία αὐτῆς. Ὅταν δὲ ταῦτα πλημμελῶς ἔχωσι, τὸ βιβλίον μόνον κατακρίσεως καὶ ἀπορρίψεως ἄξιον εἶνε. Τοῦτο εἶνε λογικὸν καὶ αὐτόδηλον.

Τὰ δὲ φερόμενα προτερήματα αὐτοῦ, ὡς οἱ κ. κ. κριταὶ ὑπολαμβάνουσι καὶ ὀνομάζουσι ταῦτα, « ἡ συντομία δηλ. καὶ τὸ εὐπερίγραφον τῶν ἀναγνωσμάτων, ἡ ἀφέλεια καὶ ἡ χάρις καὶ τὸ ἔντονον τῶν πραγματογραφιῶν καὶ τῶν διηγημάτων καὶ ἡ ἀρίστη ἐκλογή τῶν παροιμιῶν καὶ τῶν ποιημάτων » 2), καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχουσι, καὶ ὅτι ἡ ἀπόφανσις αὕτη τῶν κ. κριτῶν εἶνε σύμφωνος πρὸς τε τὴν ἀλήθειαν καὶ τὰς παιδαγωγικὰς ἀρχὰς καὶ τὰ παιδαγωγικὰ διδάγματα, καὶ ὄχι σοφιστικὴ τις εὐρεσιολογία παχεῖα κριτῶν κακομηχάνων, ἠλιθίως προσπαθούντων νὰ συγκαλύψωσι τὴν κακοήθη αὐτῶν μεροληψίαν καὶ νὰ καλλωπίσωσιν αὐτὴν δι' ἐπιστημονικῶν τερθρειῶν μεμουςωμένων δῆθεν 3), πῶς δύνανται ταῦτα, μορφολογικὰ μόνον προσόντα τῶν διδακτικῶν βιβλίων ὄντα, νὰ ἀπαμβλύνωσι τὴν φαυλότητα τῶν οὐσιωδῶν προσόντων, τῆς γλώσσης, τῆς ὕλης τῆς διδακτικῆς καὶ τῆς οἰκονομίας αὐτῆς; Τὴν φαυλότητα βιβλίου ἀναγνωστικοῦ, φαύλην τὴν γλῶσσαν, φαύλην τὴν διδακτικὴν ὕλην,

1) Ἐκθεσ. σελ. 32, α : « Καλὸν κρίνομεν νὰ ἀφαιρεθῶσιν ὡς ἀκατάλληλα ἢ ἐν σελ. 94 διήγησις » ὁ « Ἐξυπνος Σωτήρης » ἐπίχαρις μὲν ἀλλ' οὐδὲν διδάσκουσα, καὶ ὁ ἐν σελ. 116 μῦθος τοῦ Κοραῆ « Μέθυσος πατὴρ καὶ ὁ υἱός », νὰ κατασπαρῶσι δὲ καταλλήλως ἐν τῷ κειμένῳ αἱ πραγματογραφαὶ καὶ τὰ ποιήματα, ὅσα ἀλλεπάλληλα φέρονται ἐν τῷ ἀναγνωσματαρίῳ » (!)

2) Ἐκθεσ. σελ. 32, β.

3) Πλὴν τῶν εὐσυνειδήτων τούτων καὶ εὐπαιδευτῶν καὶ μεμουςωμένων κριτῶν πᾶς ἄλλος κριτῆς συγγραφέα ἀναγνωστικοῦ βιβλίου ἐπὶ τοσοῦτον ἀναίσθητον καὶ ἀπειρόκαλον καὶ ἀπαιδαγώγητον καὶ ἀψυχολόγητον, ἀποτολμήσαντα τόσον βαναύσως νὰ ἐξυβρίσῃ τὴν κοινὴν ἀνθρωπίνην αἴσθησιν, ὥστε νὰ μεταφέρῃ ἐκ τῶν μύθων τοῦ Κοραῆ τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 25 (σελ. 509) « Μέθυσος πατὴρ καὶ υἱός », θὰ ἀπέκλειε τοῦ ἀγῶνος ὡς βδελυρὸν καὶ μιαρὸν, καταισχύνοντα τὰ γράμματα καὶ ὑβρίζοντα τὴν κοινὴν ὀρθροφροσύνην! Τίς τὸν κοινὸν νοῦν καὶ τὴν κοινὴν εὐαισθησίαν ἔχων ἠδύνατο νὰ σκεφθῆ νὰ παραθέσῃ πρὸς ἀνάγνωσιν τρυφερῶν, ἀπλάστων καὶ ἀπειροκάκων παιδαριῶν τὰ παμδδέλυρα ταῦτα καὶ παμμίαρα; « Δὲν ἐντρέπεσαι, ἔλεγε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ μέθυσος πατὴρ, νὰ πίνῃς τόσον πολὺ; Πάτερ μου, ἀπεκρίθη κλονούμενος ἀπὸ τὴν μέθην ὁ υἱός, φοβοῦμαι μὴ φανῶ καταφρονητῆς σου, ἐὰν δὲν μιμοῦμαι τὰς πράξεις σου » Αἴσχος εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς παιδαγωγούς καὶ τοὺς κριτὰς αὐτῆς. Αἴσχος!

φαύλην τὴν οἰκονομίαν αὐτῆς ἔχοντας, μόνον τὸ πῦρ δύναται νὰ ἀποκαθάρη, οὐδαμῶς δ' οὐδέποτε ἢ δῆθεν συντομία καὶ τὸ δῆθεν εὐπερίγραφον καὶ ἢ δῆθεν ἀφέλεια καὶ ἢ δῆθεν χάρις καὶ τὸ δῆθεν ἔντονον τῶν ἀναγνωσμάτων, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα πλάττοντες τὸ στόμα οἱ κ. κριταὶ τερατεύουσιν.

Ἄλλὰ πλὴν τούτου τὸ βραβευθὲν τοῦτο βιβλίον, προχειρότατα εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε συγκαττυθὲν καὶ μετ' ἀφελείας πρωτοφανοῦς ἐν οὐκ ὀλίγοις ἐξ ἄλλων, καὶ δὴ τῶν πλείστων ἔτι καὶ νῦν ζώντων συγγραφέων, συληθὲν, ἦτο οὐχὶ βραβεύσεως, ἀλλὰ στιγματισμοῦ παγκοίνου ἄξιον, ἵνα δίδαγμα πᾶσι τοῦ λοιποῦ καταστῆ « ὅτι ἕκαστος ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ πόνων καὶ οὐχὶ συλῶν τὰ ἀλλότρια τὸν βίον αὐτοῦ πρέπει νὰ διάγη » 1).

Οὐδὲν τῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Κράτους μέχρι τοῦδε ἀναγνωστικῶν βιβλίων συνεκολλήθη προχειρότερον καὶ εἰκαιότερον τοῦ βραβευθέντος τούτου βιβλίου τοῦ κ. Ἀριστοτέλους Κουρτίδου. Οὐδέν!

Ἐν πρώτοις ἐλήφθησαν ἐκ διαφόρων βιβλίων, καὶ ἰδίως ἐκ τῶν ἑμῶν Ἑλληνικῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων, διὰ τὸ προχειρότερον, καὶ ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ Passow « Τραγούδια Ρωμαίικα » ποιήματα καὶ μῦθοι ἑμμετροὶ 41, ἀποτελοῦντα 1363 στίχους, ὃ ἐστὶ περὶ τὰς 46 σελίδας, ὅπερ ἐστὶ τὸ $\frac{1}{4}$ τοῦ ὅλου βιβλίου, καὶ συνεκολλήθησαν εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν 2). Ἐπειτα ἐλήφθησαν ἐκ τῆς πρώτης τυχούσης ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος διάφορα κεφάλαια πληροῦντα περὶ τὰς 18 σελίδας 3). Μετηνέχθησαν ἐκ « τῶν Ἡρωϊκῶν χρόνων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος », βιβλίου ἀναγνωστικοῦ τοῦ αὐτοῦ κ. Κουρτίδου, χρησιμεύοντος

1) Πολύβιος 9, 2, 2 : Τὰ ἀλλότρια λέγειν ὡς ἴδια . . πάντων ἐστὶν αἴσχιστον. — Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, Στρωματεῖς βιβλ. 1, κεφ. 20, ἔκδ. Potter, σελ. 377 : Ἄδικεὶ ὁ σφετερισάμενος τὰ τῶν ἄλλων καὶ ὡς ἰδίαν αὐτῶν τὴν ἑαυτοῦ δόξαν αὔξων καὶ ψευδόμενος τὴν ἀλήθειαν. Οὗτος κλέπτῃς ὑπὸ τῆς Γραφῆς εἴρηται . . ἤδη δὲ ὁ κλέπτῃς ὅπερ ὑφελόμενος ἔχει, ἀληθῶς ἔχει, κἂν χρυσίον ἦ, κἂν ἄργυρος, κἂν λόγος.

2) Οἱ κ. κ. κριταὶ ἐν τῇ Ἐκθέσει αὐτῶν, σελ. 32, α : « Καλὸν κρίνομεν . . νὰ ἐγκατασπαρῶσι καταλλήλως ἐν τῷ κειμένῳ . . τὰ ποιήματα ὅσα ἀλλεπάλληλα φέρονται ἐν τῷ ἀναγνωσματαρίῳ ».

3) Οἱ θεοὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων — Ἀγῶνες — τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος — Διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία — Ἀλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως — Οἱ Ἕλληνες ὑπὸ τοὺς Τούρκους — Ἐκκλησία, Μοναί, Σχολεῖα — Ἀρματωλοὶ καὶ Κλέφται — Ναυτιλία καὶ ἐμπόριον — Σουλιῶται — Παραμοναὶ τῆς Ἑλλ. Ἐπανάστασεως — Ἐκρηξίς τῆς Ἑλλ. Ἐπανάστασεως — Ὁ θάνατος τοῦ Διάκου. — Τὸ Χάνι τῆς Γραβιάς.

ἄλλοτε διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Β' τάξεως, κεφάλαιά τινα πληροῦντα περὶ τὰς 10 σελίδας 1). Ἐκλεψιλογήθησαν δέ, ποῦ μὲν κατὰ λέξιν μεταγραφέντα, ποῦ δὲ καὶ ἐλαφρῶς μεταποιηθέντα, ποῦ δὲ καὶ οἰκτρῶς — ὅπως μὴ ἀναγνωρισθῶσι δῆθεν — ἐκταμέντα καὶ ἀλογίστως μεταταχθέντα καὶ κακοζήλως ἐπιμηκυνθέντα καὶ παραμούσως βραχυνθέντα 2), σκαιῶς δὲ καὶ ἀγροίκως τούτου ἕνεκα ἐναπειροκαληθέντα 3) καὶ ἀντιπαιδαγωγικῶς διαστρεβλωθέντα ἐκ τῆς «Φυσικῆς ἱστορίας» τοῦ κ. Μηλιαράκη, «ὁ Φοῖνιξ» 4), ἐκ τῶν Δανικῶν Παραμυθίων τοῦ κ. Βικέλα «ἡ Σακκορράφα» 5), ἐκ τοῦ Γεροστάθου τοῦ ἀοιδίου Μελά «ὁ Ζαχαρίας καὶ ὁ παραλυτικὸς πλούσιος» 6) — «ἀκμὴ καὶ παρακμὴ τῆς Ἑλλάδος» 7) — τὰ λιμνάζοντα ὕδατα 8) — ὁ μικρὸς Κώστας 9) — ἡ ἐλενημο-

1) Ἀρετὴ καὶ κακία — Δημήτηρ καὶ Τριπτόλεμος — Δαίδαλος καὶ Ἴκαρος. — Νῦν οἱ αὐτοὶ μαθηταὶ ἐν τῷ αὐτῷ σχολεῖω ἀναγινώσκουσι δις τὰ αὐτὰ ἀναγνώσματα, ἅπαξ ἐν τοῖς «Ἡρωϊκοῖς χρόνοις» τοῦ κ. Κουρτίδου ἐν τῇ Β' τάξει, καὶ ἅπαξ ἐν τῷ Ἀναγνωσματάρῳ τῆς Δ' τάξεως αὐτοῦ. Τὸ ἐν ἐνεκρίθη ὑπουργοῦντος τοῦ κ. Δημ. Καλλιφρονᾶ, τὸ ἕτερον ὑπουργοῦντος τοῦ Δημ. Πετρίδου. Πρότυπον ὄντως ἐκπαιδεύσεως ἀνάλογον τῶν προτύπων προῖσταμένων αὐτῆς!

2) Ἑρμογένης περὶ μεθόδου δεινότητος, ἐκδ. Walz, τόμ. 3, σελ. 429. ἐκδ. Sprengel, τόμ. 2, σ. 445, § 24: Περὶ τοῦ λεληθότως τὰ αὐτὰ λέγειν ἢ ἑαυτῷ ἢ ἄλλοις μὴ δοκοῦντα τοῦτο ποιεῖν. — Τοῦ τὰ αὐτὰ λέγειν ἢ ἑαυτῷ ἢ ἄλλῳ τινὶ μὴ δοκεῖν τὰ αὐτὰ λέγειν δὴπλῆ μέθοδος, τάξεως μεταβολή, καὶ μήκη καὶ βραχύτητες· ἡ δὲ αὐτὴ καὶ τοῦ παραφράζειν μέθοδος· ἡ γὰρ τὴν τάξιν μεταβαλεῖς, ἤπερ ἐκεῖνος ἐχρήσατο ἢ τὸ μέτρον. Εἴπερ γὰρ διὰ μακρῶν ἐκεῖνος, ταῦτα ἐν βραχέσι συνελὼν λέγεις, ἢ τὸ ἐναντίον.

3) Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς, Περὶ ἀρχαίων ῥητόρων ὑπομνηματισμοὶ — Δείναρχος, κεφ. 7: Πᾶσι τοῖς ἀρχετύποις, αὐτοφυῆς τις ἐπιπρέπει χάρις καὶ ὦρα· τοῖς δ' ἀπὸ τούτων κατεσκευασμένοις, κὰν ἐπ' ἄκρον μιμήσεως ἔλθωσι, πρόσσεστί τι ὁμως τὸ ἐπιτετηδευμένον καὶ οὐκ ἐκ φύσεως ὑπάρχον. — Πλούταρχος ἐν βίῳ Ποπλικόλα, κ. 15, σελ. 105: Ἐν δὲ Ρώμῃ πληγέντες — οἱ κίονες — αὔθις καὶ ἀναξυσθέντες οὐ τοσοῦτον ἔσχον γλαφυρίας, ὅσον ἀπώλεσαν συμμετρίας τοῦ καλοῦ, διάκενοι καὶ λαγαροὶ φανέντες.

4) Σ. Μηλιαράκη Φυσικὴ ἱστορία πρὸς χρῆσιν τῶν δημοτ. σχολείων, τεύχ. πρῶτον, 1890, σελ. 21 — Κουρτίδ. Ἀναγνωσμ. σελ. 111.

5) Δ. Βικέλα Παραμύθια Δανικά, μεταφρ. 1884, σελ. 52 — Κουρτίδ. Ἀναγνωσμ. σελ. 53.

6) Γεροστάθης ἔτος 1882, τόμ. 1, σελ. 30 — Ἀναγνωσματάριον Κουρτίδου σελ. 104, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἡ ἀξία τῆς ὑγείας».

7) Γεροστάθης ἔτ. 1881, τόμ. 2, σελ. 82. — Ἀναγνωσμ. Κουρτίδ. σελ. 89, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Τὰ χρήματα».

8) Γεροστάθ. τόμ. 1, σελ. 83. — Κουρτίδ. Ἀναγνωσμ. σελ. 76.

9) Γεροστάθ. τόμ. 2, σελ. 122. — Κουρτίδ. Ἀναγνωσμ. σελ. 56 «Τὸ ἀρχοντόπουλον καὶ ὁ μικρὸς Κώστας».

σύνη τῆς τυφλῆς 1) — ὁ Βασιγκὼν καὶ ἡ μήτηρ του 2). Ἐκ τοῦ Ἀναγνωσματαρίου τοῦ κ. Χαρίση Πουλίου «ὁ Πάππος καὶ ὁ ἔγγονος 3), ἐκ τοῦ ἐμοῦ Ἀλφαβηταρίου «οἱ δύο ξυλοκόποι» 4), ἐκ τοῦ ἐμοῦ Ἑλλην. Ἀναγνωσματαρίου τῆς Β' τάξεως «ἡ φώλεα τῶν Πελαργῶν 5). — Ἐκ τοῦ ἐμοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀναγνωσματαρίου τῆς Δ' τάξεως τὰ διηγήματα: ὁ εὐφυῆς δικαστὴς — τὸ πέταλον — ἡ καλὴ χρῆσις τῶν χρημάτων. Οἱ Αἰσώπειοι μῦθοι Σκύλος πλεονέκτης — Γεωργὸς καὶ Πελαργὸς — Λέων καὶ Ἀλώπηξ — Τὰ τέκνα τοῦ Γεωργοῦ. — Ἐκ τῶν φυσιογνωστικῶν, οἰκτρῶς ἀποκοπέντων καὶ ἀντιπαιδαγωγικῶς παραμορφωθέντων. Ὁ ἵππος — ὁ ἀετὸς — ἡ γάτα — ἡ αἶξ. — Τὸ ὅλον δέκα καὶ τρία 6).

Ταῦτα πάντα πληροῦσι σελ. 112 τοῦ βραβευθέντος Ἀναγνωσματαρίου τοῦ κ. Ἀριστοτ. Κουρτίδου ἐκ τῶν 191 τοῦ ὅλου βιβλίου αὐτοῦ, συμπληρωθέντος ἐκ τοῦ προχείρου ἐκ τῶν Γερμανικῶν Ἀναγνωσματαρίων τοῦ Wetzel, Clemen, Wirth, Sostmann, Böekler, τοῦ παρ' ἡμῖν ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ καὶ εἴ τινος ἄλλου 7).

1) Γεροστάθης ἔτ. 1880, τόμ. 3, σελ. 43. — Κουρτίδ. Ἀναγνωσμ. σελ. 28.

2) Γεροστάθ. τόμ. 3, σελ. 43. — Κουρτ. Ἀναγνωσμ. σελ. 15 «Ὁ Οὐάσιγκτον καὶ ἡ μήτηρ του».

3) Χαρίση Πουλίου, Νέον Ἀναγνωσματάριον, τεῦχος πρῶτον, τάξις Β', ἐν Ἀθῆναις 1881, σελ. 95. — Κουρτίδου Ἀναγνωσματάριον, σελ. 8 «Πάππος καὶ ἔγγονος».

4) Χ. Παπαμάρκου Ἑλληνικὸν Ἀλφαβητάριον, 1893, σελ. 70. — Κουρτίδου Ἀναγνωσμ. τῆς Δ' τάξεως, σελ. 69 «ὁ Ἑρμῆς καὶ ὁ ξυλοκόπος».

5) Χ. Παπαμάρκου Ἑλληνικὸν Ἀναγνωσμ. διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Β' τάξεως κτλ. 1892, σελ. 5. — Κουρτίδ. Ἀναγνωσμ. σελ. 4 «Φιλοστοργία πελαργοῦ».

6) Ἀντιπαραθέσ τοῦ ἐμοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀναγνωσματαρίου τῆς Δ' τάξεως, ἔτ. 1892 τὰς σελίδας κατὰ σειρὰν 108. 136. 137. 54. 65. 12. 135. 97. 49. 68 καὶ 27 πρὸς τὰς τοῦ Ἀναγνωσματαρίου τοῦ κ. Κουρτίδου (ἔκδ. 1894) ἐπίσης κατὰ σειρὰν τάσδε: 70. 84 (τὸ πέταλον καὶ τὰ κεράσια). 89. 68 (ὁ πλεονέκτης κύων). 114. 95. 26 (οἱ υἱοὶ τοῦ Γεωργοῦ). 49. 65. 117. 24. Ὅταν ἐπιστῇ ὁ καιρὸς νὰ δημοσιευθῶσιν ἐν ἡμικλάστοις σελίσιν ἐν ἀντιπαραβολῇ τὰ πρωτότυπα, ἐξ ὧν ἡ σύλλησις ἐγένετο, καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Κουρτίδου συληθέντα, τότε θὰ προκύψωσιν εἰς τὸ φῶς σὺν καὶ ἄλλαις τισὶ κακίαις καὶ μικροπονηρίαι τινὲς ἀρκετὰ κωμικαί.

7) Wetzel - Schumann, Schullesebuch, Ausgab. A. Berlin, 1891, II Theil, σελ. 34, ἀριθ. 49: «Ehre Vater und Mutter» τὸ ἐν σελ. 9 τοῦ ἀναγνωσμ. τοῦ κ. Κουρτίδου ἐκχυδαῖσθὲν «Ὁ ἀξιωματικὸς Καλόκαρδος» — Ditlein, Deutsches Volksschullesebuch, Ausg. C. Band I, Mistelstufe, «σελ. 24, ἀριθ. 43: Gespensterfurcht» τὸ ἐν τῷ ἀναγνωσμ. τοῦ κ. Κουρτίδου ἐν σελ. 121 ἐκφασλισθὲν «Τὸ φάντασμα». Wirth, Deutsches Lesebuch für die höhere Töchterschulen, μέρος τρίτον, ἔτος 1879 ἐν σελ. 70, ὑπ' ἀριθ. 51 «Der geheilte Kranke», τὸ ἐν σελ. 101 τοῦ βραβευθέντος ἀναγνωσματαρίου ἐκφασλισθὲν «Ὁ ἰατρευθεὶς ἄρρωστος».